

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs V. Duo vbera tua, sicut duo hinnuli caprea gemelli, qui pascuntur in
lilijs, donec aspiret dies, & inclinentur vmbra.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

- Pf. 4. si ira animum pulsat, audi quod dicitur, irascimini, & nolite peccare; & quia *ira viri iustitiam Dei non operatur*: si peccatū inobedienciæ mentem corrumpit, audi scriptum, quia
- Iac. 1. *melior est obedientia quam victima, & auscultare magis quam offerre adipem arietum, quoniam quasi peccatum arioladi est repugnare, & quasi scelus idololatricæ nolle acquiescere*: si impatientia mentem grauat, attende scriptum,
- Prou. 16. *quia patiens melior est expugnatore urbium*: si superbiæ animum inflat, audi scriptum, quia *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam*.
- I. Pet. 5.

Ecce isti sunt clypei, qui pendent ex turri & propugnaculis eloquentissimorum doctorum, quorum scientiæ & autoritates fortissimum sunt Ecclesiæ munimentum, præcepta verò & consilia sunt vnicuique animæ contra vitia & peccata & documentum & munimentum. Mille ergo clypei pendent ex ea, quia nullum est vitium contra quod non inueniatur munimentum ex vniuersis dictis & scriptis sanctorum Catholicorum Patrum. Sed quia in eisdem scriptis recitantem & fortia Sanctorum gesta, & diuinæ legis præcepta ab ipsis constantissimè seruata, benè subditur, *omnis armatura fortium*: Ibi enim inuenies, quæ fortiter contra vitia & peccata armis militiæ spiritualis pugnauerint, quorum armatura fuit diuinorum mandatorum obseruatio, & præcedentium Patrum imitatio. Mille ergo clypei & omnis armatura fortium

Omnia armatura fortium quæ sunt.

pendent ex eâ, quia quicquid fortitudinis contra hostes animæ querere libet, in doctissimis Patrum sententijs & magnificis gestis inuenire licet.

Sed cum idem officium habeant muniendi propugnacula & clypei, in hoc tamen differunt, quod propugnacula immobiliter subsistunt, clypei verò manu teneri & moueri possint. Quid autem dici possunt propugnacula, nisi sanctorum miracula? quid verò clypei, nisi sanctorum virtutum cultus eximij. In scripturâ ergò sacra quam Doctorum proferunt & commendant eloquia, mirifica narrantur sanctorum miracula, quæ nos quidem agere & quasi mouere non possumus, opera verò virtutum exercere, & quasi manu tenendo diuersis studijs mouere pro modulo nostro quique possumus, si Dei amore ardemus.

Ex collo ergo sanctæ Ecclesiæ mille clypei pendent, & omnis armatura fortium, quia in sacrâ scripturâ, quam Doctorum reteggit & ornat eloquentia, generaliter contra vitiorum iacula & protegentia tutamenta, & repellentia inuenit armamenta.

VERSUS V.

Duo vbera tua, sicut duo hinnuli capree gemelli, qui pascuntur in lilijs, donec aspiret dies, & inclinentur vmbra.

Sep-

Septimum
pulchritu-
dinis mem-
brum in
Sponsâ sunt
duo vbera
eius.

Septimum verò prædicatæ pulchritudinis tale præconiū est, *duo vbera tua sicut duo hinnuli caprea gemelli, qui pascuntur in lilijs donec aspiret dies, & inclinentur ymbra.* Sicut supra probatum est, per duo vbera potest accipi diligentiam Magistrorum, minores erudientium, geminam pietatis & scientiæ doctrinam; pietatis quidem, quando eos informant actiuæ & contemplatiuæ vitæ honestate; siue Dei & proximi dilectione; scientiæ verò, quando eos instruunt veteris & noui testamenti lectione, siue eiusdem Scripturæ historicam & allegoricam expositione. Quæ duo vbera sicut duo hinnuli caprea gemelli sunt, qui ipsi eruditores minorum in Ecclesiâ pauci sunt in oculis suis, iuxta doctrinam maiorum agentes & docentes, & nihil de propria scientiâ præsumentes, Sanctos Patres vitam, moribus, doctrinam, veluti filij Matres sequendo ad superna tendentes, atque in his quotidie ingenio & intellectu proficientes, secumque eos quos docent ad altiora intelligenda & appetenda ducentes. Qui benè non absolute hinnulis, sed gemellis comparantur, propter eandem sibi inseparabiliter coherentes geminas pietatis & scientiæ doctrinas, ut veluti vno momento generatæ neutram partem sui priores existant. Nam semper Ecclesia Christi vtriusque vitæ, hoc est actiuæ & contemplatiuæ alumnos habuit, semper & Dei & proximi dilectione viguit, semper vtriusque

Duo vbera
quid signifi-
cent, & qua-
re sicut duo
hinnuli cap-
rea gemelli
dicantur.

testamenti scientiâ claruit. Vtrumque autem testamentum ita sibi inseparabiliter est coniunctum, ut alterum alterius sit significatiuum siue expositiuum; nam vetus nouum significat, nouum vetus exponit: sic & dilectio Dei sine dilectione proximi, nec proximi sine dilectione Dei esse vllatenus potest, quia altera alterius est probatiua. Nam qui proximum diligit, Deum diligere probatur, quia ut proximum diligit, Dei amore incitatur: neque contemplatiuæ vitæ amator esse potest, qui actiuam vitam ignorat, neque actiuam tenet qui contemplatiuam non desiderat.

Verumque
Testamentum
alterius sig-
nificatiuum
& expositiuum
est.

Duo ergo vno tempore vnum idemque facientes, quia subsistendi consequentiâ conuertuntur, consequitur enim, ut qui vetus intelligit Testamentum, intelligat nouum, dum vnum sunt, hoc in figura, illud in veritate, & qui diligit proximum, diligit Deum, & è conuerso, quod semper simul esse oportet, contemplari autem Deum non potest, qui benè agere nescit. Hæc ergo duo vtrobiq; indiuisiuo existentes modo quasi sub vnâ generatione gemelli dicuntur, & in duobus vberibus Ecclesiæ septimo & ultimo pulchritudinis loco prædicantur.

Mystico &
explicatio
gemellarum.

Porrò historica & allegorica expositio non ita semper inseparabiliter iunguntur; quia plerumque sola pura historia est tenenda, nonnunquam sola allegoria, quando pleraque iuxta literam stare possunt,

V

sunt,

sunt, quæ iuxta spiritum minimè possunt, & iuxta spiritum quædam intelliguntur, quæ iuxta literam nullo modo accipiuntur.

Verum ubi simul congruè conueniunt, non inconuenienter prædicta gemellorum similitudo attēditur, ut in duobus uerbis Ecclesiæ, quasi duo hinnuli capreæ gemelli indiuisiue prædicentur. Sed quia omne pietatis studium ad certum spectat finem, nihil enim boni, nisi pro æternâ adipiscendâ vitâ docetur & discitur, subdit.

Qui pascuntur in lilijs, donec aspiret dies, & inclinentur umbra: omnium enim superius, positarum specierû qualitates, quæ in pulchritudine uerberum Ecclesiæ prædicatæ sunt in lilijs pascuntur, hoc est in candore & odore virtutum nutriuntur, quia nemo actiue & contemplatiue vitæ honestate, sine Dei & proximi dilectione, siue utriusque testamenti paginâ proficit nisi per munditiâ mentis, & exercitium bonæ actionis.

Et quam diu? *donec aspiret dies, & inclinentur umbra,* hoc est donec dies æternæ felicitatis illucescat, & non huius mortalitatis deficiat, tumque videatur perfectè in veritate, quod hic videbatur per speculum ænigmate, & quod hic tenebatur in spe, ibi sine fine teneatur in re. Ibi duo uera illa, quæ supra quadrifariam distinximus, in illo die æternali uidebuntur, non in labore, sed in præmio, quod significant dici aspira-

tio & umbræ inclinatio, umbra enim laborem, dies præmium significat.

Dictio verò ista *donec*, non pro determinatione, sed pro sempiterno ponitur, ut intelligamus tam diu in hac vita laborandum bene operâdo donec æternam comprehendamus vitam feliciter quiescendo.

Item umbra laborem, dies præmium significat.

VERSUS VI

Vadam ad montem myrrhe, & ad collem thuris.

Postquam dilectus in corpore dilectæ, id est Ecclesiæ egregia varietate distinctas pulchritudinis enumerauit species, subdit generalem, omnium membrorum decorem quem debent habere, qui ad eius corpus uolunt pertinere. Sed istum decorem duplici modo, hoc est, carnis mortificatione & deuoti spiritus postulatione: Nam qui secundum carnem ambulat, & spiritu facto carnis non mortificat, non est de illo pulchro corpore Ecclesiæ, quæ non habet maculam neque rugam; *qui enim sunt Christi, carnem suam crucifixerunt, cum uitijs & concupiscentijs:* deuoti quoque Spiritus postulatio ex diuini Spiritus nascitur afflatu clementissimo, quia ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Postulat quippe dictum est postulare facit, quia cuius mentē replet, in compunctionis gratiam mouet,

Duplex decor requiritur ab illis qui ad corpus Christi uolunt pertinere.

Gal. 5.

Rom. 8.

Quid sit pasci in lilijs.

Aspiratio dici pro æternæ felicitate, & inclinatio uerberarum pro deficiente nocte huius mortalitatis accipitur.